

EXAMENCOMMISSIE

Prof. dr. Roland Paemeleire
Decaan-Voorzitter, Universiteit Gent

Prof. dr. Eddy Omev
Academisch Secretaris, Universiteit Gent

Prof. dr. Koen Schoors
Promotor, Universiteit Gent

Dr. Bas van Aarle
Katholieke Universiteit Leuven

Prof. dr. Nauro Campos
Brunel University, UK

Prof. dr. Gerdie Everaert
Universiteit Gent

Prof. dr. Joseph Plasmans
Universiteit Antwerpen

Prof. dr. Glenn Rayp
Universiteit Gent

Prof. dr. Gérard Roland
University of California, Berkeley, USA

UITNODIGING

Openbare verdediging tot
het behalen van de academische graad van

DOCTOR IN DE ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

van de heer Bruno Merlevede

**“The Effects of Economic Reform and Foreign
Direct Investment on the Domestic Economy
and the Domestic Companies of Central and
Eastern European Transition Countries”**

Promotor: Prof.dr. Koen Schoors

maandag 30 mei 2005 om 17 uur
in “Het Pand”, zaal Rector Blancquaert
Onderbergen 1 te Gent

Faculteit Economie en Bedrijfskunde - Universiteit Gent
Hoveniersberg 24, B-9000 Gent Belgium
☎ +32 (0)9 264 34 61 📠 +32 (0)9 264 35 92
e-mail: Roland.Paemeleire@UGent.be
website: <http://www.feb.UGent.be>

Voorstelling van het proefschrift

De val van het communisme op het einde van de vorige eeuw bracht een aantal belangrijke veranderingen van zowel sociale als geopolitieke aard teweeg. Het communistisch systeem had ook een belangrijk economisch luik waarbij de centrale overheid de rol van het marktmechanisme overnam. De val van het communisme betekende dan ook de start van een scala van institutionele en economische hervormingen zoals prijsliberalisatie, privatisering van staatsbedrijven, en het creëren van financiële markten. Algemeen werd verwacht dat na een initiële terugval bij de omschakeling van plan- naar markt economie de implementatie van het marktmechanisme zeer snel zou resulteren in sterke economische groei. Deze hoge verwachtingen werden echter allesbehalve ingelost. Dit toont aan hoe onrealistisch de verwachtingen waren. De vier bijdrages in het doctoraat situeren zich binnen het kader van de transitie. De bevindingen overstijgen in vele gevallen echter dit kader en zijn relevant voor elk proces van grootschalige hervormingen of voor elk ontwikkelingsland.

In een eerste bijdrage analyseren we de relatie tussen economische groei en vooruitgang in hervormingen. Hervormingen hebben een negatieve impact op groei op het moment dat ze doorgevoerd worden, maar hebben nadien een positief effect dat het eerdere negatieve effect overtreft. Er is dus een aanpassingskost, maar deze wordt gecompenseerd door het latere positieve effect. In ongeveer de helft van de transitielanden zijn op een bepaald moment één of meerdere hervormingen teruggeschroefd. In de eerdere empirische literatuur had dit impliciet een positief effect op economische groei, wat indruist tegen de theoretische literatuur. Bijdrage één maakt gebruik van een nieuw empirisch kader en toont aan dat terugschroeven wel degelijk gepaard gaat met hoge kosten in termen van economische groei.

Het belang van de kosten verbonden aan het terugschroeven van hervormingen wordt behandeld in bijdrage twee. In de vele theoretische modellen die de ideale snelheid van hervormingen behandelen, spelen deze kosten een cruciale rol. Indien er geen kosten verbonden zijn aan het terugschroeven van hervormingen is het optimaal om meteen alle hervormingen uit te proberen (big bang). Indien er wel kosten zijn is het zaak om "foute" hervormingen te vermijden. Als er onzekerheid is over welke hervormingen de juiste zijn, neemt de kans op terugschroeven toe. Deze kosten, gecombineerd met onzekerheid, maken een stapsgewijze aanpak (gradualisme) interessanter. Een stapsgewijze aanpak heeft dan als voordeel dat ongepaste hervormingen tegen beperkte kost ongedaan gemaakt kunnen worden. Onze simulaties bevestigen de theoretische verwachting dat zelfs een relatief kleine kans op terugschroeven volstaat voor beleidsmakers om de stapsgewijze aanpak te verkiezen.

Aan grootschalige economische hervormingen en herstructurering zit ook een kostenplaatje vast. Omdat de binnenlandse financieringsbronnen beperkt zijn, is er nood aan externe middelen. Verschillende types financiële stromen brengen verschillende effecten teweeg. Vooral de mate waarin de financiële inbreng al dan niet gemakkelijk teruggetrokken kan worden is van belang. Vanuit dit oogpunt zal een gastland directe investeringen preferen boven andere kapitaalstromen. In bijdrage drie gaan we na welke factoren de aantrekkingskracht van een transitieland bepalen. We vinden dat zowel de meer vertrouwde factoren als marktgrootheid, handelsintegratie, en loonkosten, als specifieke transitiefactoren zoals de snelheid van de hervormingen en de manier van privatiseren van voormalige staatsbedrijven een rol spelen.

Directe investeringen fungeren niet alleen als financieringsbron, maar ook als kanaal waarlangs binnenlandse ondernemingen met nieuwe technologieën en managementpraktijken in aanraking komen. Buitenlandse directe investeringen kunnen dus ook de economische groei en welvaart bevorderen. Hoewel dit adagium in beleidskringen algemeen aanvaard is, zijn de wetenschappelijke bewijzen ervoor beperkt. Door middel van een empirische analyse op bedrijfsniveau gaat bijdrage vier de effecten van de aanwezigheid van buitenlandse ondernemingen op de productiviteit van binnenlandse ondernemingen ('spillovers') na. Onze analyse probeert verschillende tekortkomingen uit eerdere literatuur weg te werken. Spillovers blijken veeleer een *inter*-sectorieel dan een *intra*-sectorieel gegeven zoals tot op heden werd aangenomen. Daarnaast tonen we aan dat positieve spillovers voorwaardelijk zijn en wijzen we op het bestaan van belangrijke niet-lineariteiten.

Curriculum Vitae

Bruno Merlevede (°Aalst, 1976) behaalde in 1998 de academische graad van licentiaat in de economische wetenschappen aan de Universiteit Gent. In 2000 behaalde hij de graad van Master of Science in economics aan de Katholieke Universiteit Leuven. Van oktober 1998 tot januari 2003 werkte hij als mandaatassistent aan de Universiteit Antwerpen (toen nog UFSIA). Sinds februari 2003 is hij doctoraatsbursaal bij de vakgroep Algemene Economie aan de Universiteit Gent.

Zijn academisch engagement resulteerde in verschillende internationale publicaties, lezingen, en congresdeelnames. Hij trad ook op als referee voor wetenschappelijke tijdschriften en was lid van het programmacomité van de 9de Spring Meeting of Young Economists.